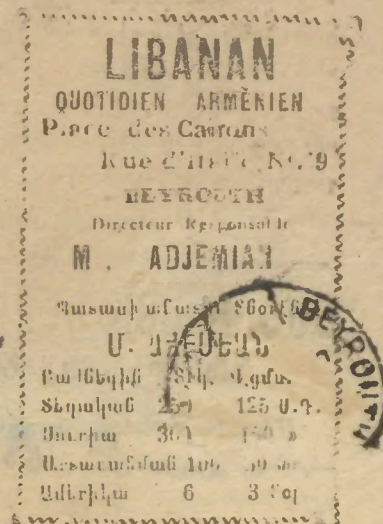

ԿԸ ՀԱՏԱՐ ԱԿՈՒԻ ԳԾ, ԵՒ ՈՒՐԲԱԾ

ԻՆՉ ԿԱԽՃԱՆ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՔՐԴԱ
ԿՍՆ ՇԱՐԺՊԻՄԸ

Որով այս դժբաղդ երկրին նակասագրին համար լաւ կամ յոռի վախճան մը եզրականացնելը դէպքերու լացուցիչ ընթացքէն կախում ունի. պէ՛տ է սպասել, բա՛նաւոր չէ այժմէն սեւ քաթին լակոնիկ վնիւը վաւկցնել հիստապէս եւ բարոյապէս արդէն հայայաւած զսպերու վոհմակին սեւ նակասագրին վրայ:

Սրբ, Արեւելքի յաղաքականութիւնն
 շնորհով պետք է հասկնալ միայն նախքի
 քաղաքականութիւնն. չի բարեբը իրենց
 նախկին մտքաքաղաքի շրջանը հաւա-
 քելու ողաճաւոր ախն է թէ, այդ մա-
 սին մէջ նախ կայ. րաջ Անդրիսցիէն
 ԲԸ զէպիլ քիւրտստան ձգողը միայն

Այսու հանդերձ քիւր աւ ազդին հակա
աղբորը նկատի տունէն առնն պէտք չէ
անտեսուին զբացի ժողովուրդներու
հաւաքները: Ընչ որ է թէ անոց

մէջ շարունակական ընդհարումներ ունեցած են քիւրտները հարեւան ցեղերու հետ։ Բայց այսմ անոնք ալ պոչ աւել զուլթին մը տալով իրենց շահերուն, ուրիշ մանր ժողովուրդներու հետ խաղաղօրէն ապրելու հակառէտ են։

Խորհրդային Հայաստան

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔԻՆ ՇՈՒՐՋ

Միացեալ Նահանգաց Ամերիկայի ներգաղթի նոր օրինագիծը որ ստորագրեց նախագահ Կալվին Գուէն 1924 մայիս 26 ին որ օրէնք դարձաւ ու գործադրութեան պիտի ելնար։ Յունիս 1 ին, զեռ շատ շատերու կողմէ չէ հասկցուած անոր պատճառներն ու պայմանները, այնպէս որ Ամերիկայէն եկողի հազար մանկուկս բազմաթիւ Աղգայիններու հետ տաքքէր հարցումներուն պատասխանելու հարկադրուած եմ այս մտայն։ Այս հարցերը առհասարակ կ'ըլլան բոլոր վայրերու մէջ։

Հաւատարմով որ Հայ ժողովուրդին համար բացառիկ կարեւորութիւն ունի ջող խնդիր մըն է ասիկայ, պիտի ջանամ ներգաղթի այս օրինագիծին զլիսաւոր ու կարեւոր մասերը ներկայացնել Մամուլի միջոցաւ։

Այս օրինագիծը, նախ պէտք է քննել թէ՛ բոլոր երկրներու ու ժողովուրդներու համար է՝ ո՛չ թէ միայն հայերու, ինչպէս կը կարծեն մանչ ամանք միամտօրէն։ Նաեւ պէտք է հաւատարմութիւն անհատ վարչիներու կամ խմբակցութեան գործ է և կարելի է չքանալ մէկ օրէն միւսը, ո՛չ, այս օրինագիծը նիւթ դարձաւ երկար խորհրդակցութեան, վիճաբանութեան և աղմկալի հրատապութեան երեսփոխանական և ծերակուտական ժողովներուն ու մամուլին մէջ՝ և յանգեցաւ ներկայ օրէնքին, որը բնականաբար պիտի շարունակէ պահել իր գործութիւնը մինչև 1927 յունիս մէկ, երկու տարի և չորս ամիս ևս, և ոչ ոք այժմէն կրնայ ըսել թէ անկէ հաջորդ պիտի ըլլայ։

Ներգաղթի արդիւնքը պատճառները Ամերիկացիի ակնողով զիտելով կարելի է ամփոփել հետեւեալ տողերուն մէջ, Ա.— թոյլ չի տալ որ վատառողջ գաղափարներ ներմուծուին Միացեալ Նահանգաց մէջ և այսպէսով պատճառ դառնան երկրին քաղաքական, ընկերային, տնտեսական և այլ յառաջդիմութեանց քայլքի մասն։

Բ.— Զուտ, զօրաւոր, միատարր ու միաձոյլ ազգութիւն մը յազմել։ «Այս մասին ա՛յ միայն բացորոշ միտում մը կայ, այլ զօրաւոր ջանքեր ալ կ'ըլլան»։

Գ.— Հասարակութեան ապահովութիւնը, բարօրութիւնը և հանգստութիւնը խանգարելու բնոյթ կրող ու է գէպք թոյլ չտալ որ երեան դան։ Դ.— Ժողովուրդին բնուր թիթեցնել հետեւեալ։

Այս ակնյայտի տեսութիւններն ու պատճառարանութիւնները գուցէ ոմանց համար անտարբերելի և ոմանց ալ սոյն համոզումը տայ թէ՛ Ամերիկայ այնքան մը հարատեւած է որ իր հարստութեան մէջ կը խզուի և չի կրնար տեսնել ուրիշ ազգերու և ժողովուրդներու կարօտութիւնները ու ասիկայ ո՛չ թէ մարդասէր, աղերս և ասպետական ցեղի մը վայել չէ՛, այլ ժողովուրդներու է ևս այն։

Կրնայ մին չկամ միւսը և կամ երկուքն ալ ճիշդ կամ սխալ ըլլալ, այս մասին մենք չենք կրնար որոշ կարծիք մը յայտնել և մեր նիւթէն չի չեղի ու համար կը գտնանք օրինագիծը ներկայացնելու մեր գործին։

Շարունակելի

Մ. Մուրատեան

ՀԱՃՐՆԻ ԵՐԿ. ԵՐԻՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՂԱՑՈՒՄԸ

Փետր. 28 ին Ամերիկեան սինիսմա-յի մէջ Հաճընի երկ երիտասարդաց Միութեան հարգանք թատերախումբի կողմէ բեմադրուեցաւ «Արցունք»ի Հովիտը»։ Ներկայացուցող, հակառակ կարգ մը թերութիւններու, յաջող անցաւ։ Դերակատարները բոլորն ալ քիչ բացառութեամբ, կրցան արժեքներ իրենց դերերու գեղարուեստական արժէքը։

Հարգանք թատերախումբի պետը Պր. Նրուանդ Սաթմեան գնահատելի է իր ջանքերուն շնորհիւ, որով եկաւ անգամ մը ևս հաստատել թէ ինքը պիտի կրնայ ապագային լաւ արուեստագետ մը ըլլալ եթէ պայմանները ներեն։ Պ. Սաթմեան ձանրկեան Փէրիի, Պ. Գ. Կիւլարդեան, Ռէս Մընցի դերերուն մէջ յաջող էին։ Օրիորդներ Հերոյեան և Քէյթ-եան նմանապէս կրցան իրենց լաւագոյնը բնել։ աւելի յաջով պիտի ըլլային և թէ քիչ մը ևս շաճարձակ ըլլային։ Օր. Հերոյեան մանաւանդ հրաշալի, հակառակ անոր որ առաջին անգամ բեմ կ'ելլէ իր զգայուն ու նուրբ շնչերով զիւրիկ ներկայները, չ'աւանդուելով երբէք Հայ կական գողարկի ամօթխածութեան։ Սուրէնի և Բարկէնի դերերն ալ ոչ նը-ուաղ յաջող էին։

Հաճընի երկ. երկու. Միւրիկընը Բէմարի մէջ իրակ կազմակերպութիւնն է որ իր լուրջ և համեմատելի թիւներով կը ջանայ վառ պահել ժողովուրդի յմէջ Աղգ. բնատուրիկ զգայունները, մաքրել և բարձրացնել անոր գեղեցկին հան հանդէպ ունեցած ճաշակը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՆՊԱՏԱՍՏԱՆՈՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ամերիկեան Նպատաստագրող Հայաստանի մէջ ընկեցած գործունէութեան չորրորդ տարին լրանալու առիթով Հայաստանի պաշտօնաթիւրը կը գրէ թէ Հայաստանի խորհրդայնացման չորրորդ տարին անցնելէն յետոյ, մենք չենք կրնար մասնաւոր երախտագրութեամբ չը յիշատակել Ամերիկեան Նպատաստագրողի չորսամեայ գործունէութիւնը։

Այս առիթով «Սորս. Հայաստան» կուտայ Նպատաստագրողի գործունէութեան համառօտ մէկ պատմութիւնը, որուն նախընթաց 9241 սկզբին անոր խը-նամքին տակ դառնած երախտներու թիւը եղած է 24386 որ 925ին հասած է 28243, 925 յունուարին այդ թիւը իջած է 17020-ի։ Բոլոր հետաքննողները և է աստիճանի ուսում ստանալէ վերջ է որ հետագա են, իսկ ատոնց փոքր մէկ մասը զանազան քաղաքներու մէջ կը շարունակէ իր ուսումը Ամերիկեան Նը պատաստագրողի միջոցներով։

Առաջին աստիճանի դպրոցներու մէջ սովորած են 12340 իսկ Բ. աստիճանի դպրոցներու մէջ 2773 երեխաներ։ Բացի ընդհ. կրթութիւնէն, երեխաները «տաքած են մասնագիտական կրթութիւն, մանկավարժութիւն, գրեւորատեսութիւն, հիւանդապահութիւն, նաեւ որոշ թիւով աշակերտներ սովորած են արհեստներ, 361ը կոչկարութիւն, 255ը մե-տաղաղործութիւն, 369ը դերձակութիւն, 215ը գուլպայագործութիւն, 868ը կարու ձեւ, 11ը հեռախօս, 23ը կաւագործութիւն, 80ը կողովագործութիւն, 33ը կաղ մարտութիւն, 15ը «կոյրեր» խողանա կաշիներ, 59ը հաշուապահութիւն, զուտ գիւղատնտեսութեամբ զբաղած են 2532 երեխաներ։

924ի յունուար. 1ին Նպատաստագրողի հիւանդանոցներուն մէջ եղած են 747 հիւանդ, տարուայ ընթացքին մտած

են 10416 նոր հիւանդներ, զուտ ելած են 10735, մնացած են 91, ներկայ տարւածան սկզբին կը մնան 337ը։

Ասկէ իզատ սովի շրջապին 46 ամ-տուայ ընթացքին Նպատաստագրողը խնամած է 61000 դաղթականներ, որոնց բաշխած է 120000 փութ «մօտ 2-միլիոն քիլո» անդեղէն և 20000 կտէր հագուստեղէն։

Որբանոցներու շինութեան և նորոգութեան Նպատաստագրողը ծախսած է հսկայական գումարներ, որոնց մասին դաղափար կազմելու համար կը բաւէ յիշատակել որ Սիպէրսքի զօրանոցներու նորօգտութեան համար ան ծախսած է 70 հազար տոլար։

ԱՌԺԱՄԵԱՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՄԱՐՄԵՆԻ ՄԸ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՆԸ ՀԱՄԱՐ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ԽՈՐՀԻՎԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՄՈՒԼ ԵՒ ԱՂՄԱԼԻՑ ՆԻՍՏԸ

Բանի մ'օր առաջ կանխադէտ թեր-թերու մէջ տեսնուած ազգարարութեան շարժապա, առժամայ Աղգային գերազոյն մարմին մը ընտրութեան համար, կաթողիկոսարանը մասնաւոր շրջապահական նախաձեռնով, խորհրդակցական ժողովի մը հրաւիրած էր մօտ 153 Աղգայիններ, և Հայր. Ժողովանց ներկայացուցիչներ։ Նրէկ 13 մարտ ուրբաթ երեկոյ, Ս. Նշան եկեղեցւոյն մէջ ժողովը գումարուեցաւ ի ներկայութեան ստուարաթիւ բաղմութեան, բայց որքան մեծ եղաւ ամենուն ալ զարմանքը, երբ կանխապէս սեւ տախտակի վրայ նշանակուած ընտրելիներու անուանացանկ մը պատրաստուած և ցուցադրուած տեսան։ Պ. Ատենապետը առանց խորհրդակցութեան հարկ տեսնելու հրաւիրեց ժողովականները իրեն ներկայացուած լուսնիկները սեւ տախտակի վրայ ցուցադրուած անուանացանկէն ընտրել և լեցնել, սոյն ապօրէն վերաբերուելին զԺժ ժողովին մէջ խոր մը տալու գում մը առաջ եկաւ և բացատրութիւն պահանջեց, թէ ինչի պիտի ծառայէր այս մարմինը և ի՞նչ լիազօրութիւն պիտի ունենար։ Եւ թէ որքա հաւանութեամբ պատրաստուած էր ընտրելու ցանկը։

Պ. Ատենապետը ոչ մէկու իրաւատութիւն տուաւ խօսելու, յայտնելով թէ՛ ասի վեհ. կաթողիկոսին հրամանն էր. ընդհանուր զայրոյթի արտայայտութիւններու և բռնու աղմուկներու մէջ ժողովը բաւական երկար հակաճառութիւններ ունեցաւ որմէ յետոյ լուսնիկներու հաւաքման սկսեցաւ, որը անհաւատարմ և անորոշ արդիւնքի մը յարգեցաւ. որով քուէներու առաւելութիւն ունեցող անհատներով կազմուած մարմինը օրինաւոր չի նկատուեցաւ և որոշուեցաւ արդիւնքը վերափոխել հաղորդել։

Մեր կարծիքով վեհափառը հակառակ այս տեսակ միջոցի մը դիմելու, որով իր որոշած մարդոցմէ կուզէր մարմին մը ընտրել և ժողովուրդին կը պարտադրէր քուէարկել այդ անձերու շուրջ, աւելի աղէկ ըրած պիտի ըլլար փոխա-նակ քուէարկութեան որոշել իր յարմար դատած անձերը և կազմել առժամայ մարմինը։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՆԵՐ

Պատկերազարդ «Ժիւսէֆ» 1 էն40 պրակ. խիստ հետաքրքրաշարժ վէպ պարկը 1 զրշ. տպարան Դուկետտո, «է մատ—էլ—տին փաղոց. Գահիրէ կը յանձնարարենք բաժանորդադրելի։

«Հանդիս Ամսօրեայ» թիւ 1—2 Թիւ և Փետր. բանասիրական հետաքրքրաշարժ բովանդակութեամբ. Միլիթարեան հարց տպարան Վիեննա։

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԱՐՏԳՎԱԹԻ ՕՐԷՆՔԸ

Մարտ 15 էն սկսեալ վերջնականապէս գործադրութեան պիտի դրուի արտադրութի օրէնքը. այս թուականէն սկսեալ անոնք որ կուզեն Սուրիաէն և Լիբանանէն մեկնել պէտք է դաղթականաց պաշտօնատուներին վճարեն խնդրոյ առարկայ՝ եղած հրամանագրի համաձայն երաշխաւորադրելը։

ՍՈՒՐԻԱՅԻ ՈՒՍՅՆՈՂ ՆԵՐՈՒ ՀԱ. ՄԱՐ

Բ. Գոմիսէրը վաւերացուց Ս. Պետ. նախագահ Սուպիի պէյ պէրաքէթի այն առաջարկը. որով Սուրիացի ուսանողներու ճարտարութեան համար երկաթուղիի վարչութիւնը տոմսերու գինն վրայ հարկարին 50 դեղը պիտի բնէ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆՈՐԸՆՏԻ ԴԱՏԱԻՈՐՆԵ ՐՈՒ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Վճարեկ ատեսանի նախագահը Մ. Վէրժլը Սուրիոյ համար 18 նոր դատաւորներ ընտրած ըլլալով, երէկ արտաքին գործոց նախարարութեան հետագորով հրահանգ տրուած է Բ. Գոմիսէրը թեան որպէսզի հրաւիրէ կառավարիչը անոնց ճամբու ծախքերուն համար 42000 ֆրանք յանձնել Լիպանո Սուրիական պանքային։

Դատաւորները մարտի 28ին Վիլիս չոգենաւով Պէյրութ պիտի ժամանեն։

Բ. ԳՈՄԻՍԷՐԸ ՎԵՐԱԴԱՁԱԻ

Բ. Գոմիսէրը յաջորդաբար Հալէպ. անտիոք ալէքսանտրէթ այցելելէ յետոյ երէկ կէս օրէ ետք Պէյրութ ժամանեց. եւ ամերիկեան Համալսարանի շրջանակին մէջ Լէօն Լաիդի աշակերտաց միութեան ժողովին ներկայ եղաւ։

ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒՄ

Պէլէօվ փողոցին մէջ բնակող 13 հօգիւ բողիկայեալ ընտանիք մը պը զինքի ժանդէ թունաւորուելով իրենց տան մէջ մեռած զտնտեսցան, քննութեան հասկցուեցաւ թէ խոհանոցի պղնձէ անոթները չէրն կլայկուած։

ԵԳԻՊՏՈՒՆ ԳՆՈՒԱԾ ԱԼԻՐԸ ՀԱՍԱԾ

Պէյրութի թաղապետարանէն յանձնարարուած 100 թօն ալիւրը Հալաթ է, ուր 16 վաճառականներու մէջ պիտի բաժնուի եւ պաթմանը 24 զրշ. ս. զ. պիտի ծախուի։

ԿԱԶՄԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒ ԹԻՒՆԸ

Մեր ստացած տեղեկութիւններու համաձայն իրանական կառավարութիւնը գրով մը Բարձր Գոմիսէրութեան տեղեկացուցած է մեծն իրանական կառավարութեան մասնակցելու համար իր ընտրելիներու անունները։ Բ. Գոմիսէրը վերադարձէն անմիջապէս յետոյ պիտի վաւերացնէ սոյն անուանացանկը. իսկ գալով վարչային բարենորոգմանց ծրագրին վերջնականապէս պիտի ըրաքուի, անօրէններու ժողովը վերջին անգամ ըլլալով իր վաղուան նիստին մէջ զայն վերաքննութեան պիտի ներթուրէ որմէ յետոյ առ ի վաւերացում պիտի մատուցուի Բ. Գոմիսէրին։

ՆԵՐՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԶԱՐԴԱԳՐԵՐ, ՄԱՍԷԼԻ ԳՐԱՆԵՐՈՎ:

